

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И
КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА
ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ**

**Прибој
2022.**

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ

На основу члана 60. Закона о пољопривредном земљишту ("Службени гласник Републике Србије", број: 62/2006, 65/2008 - др. закон и 41/2009, 112/2015,80/2017 и 95/2018- др. закон) и члана 44. Статута општине Прибој ("Сл. лист општине Прибој", бр. 1/2019), а уз сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије број: 320-../2022-... од2022. године, СО Прибој на седници одржаној2022. године, усвојила је:

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ

Овим програмом се утврђује врста и обим радова на заштити и уређењу пољопривредног земљишта општине Прибој за 2022. годину.

Општина Прибој је расписала Јавни позив за 2021. годину, за бесплатно коришћење и Јавни позив за право пречег закупа пољопривредног земљишта у државној својини на територији општине Прибој, али се нико није јавио.

I ОПШТИ ДЕО

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

1.1. Положај и величина територије

Општина Прибој се налази у југозападном делу Републике Србије, на тремеђи Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине (односно Републике Српске). Прибој је смештен у левкастом проширењу Лимске котлине коју окружују планине Побиењик и Црни Врх. Град се наслања на обале Лима са обе стране у дужини од око 5 km.

Површина општине Прибој је 552 km². У административном погледу Прибој је општински центар са 14 месних заједница, 33 насеља и 24 катастарске општине. Према организацији републичке управе по управним окрузима припада Златиборском округу, од чијег је центра, Ужица, удаљена око 70 km. Општина Прибој има изразито планински карактер – најнижа надморска висина је 385 m, док је највиша 1500 m, другим речима припада старовлашком делу Србије.

Од укупне површине општине Прибој, од 55.300 ha, на пољопривредно продуктивно земљиште отпада 18.421 ha или 34,95% територије.

У Општини има укупно 36.039,3 ha шумског земљишта, од чега је државних шума 20.188,3 ha а приватних 15.851,0 ha.

1.2. Педолошки покривач

Општина Прибој јужном и западном делу Србије, чији земљишни покривач се карактерише врло разноврсним педолошким покривачем. Најзступљеније земљиште је смеђе скелетоидно земљиште на дијабазу. Формирано је на брдско-планинској конфигурацији у условима влажније климе која је карактеристична за визијско подручје западне Србије. Иако је дијабаз, па према томе и његов детритус базичног карактера због обилније влажности долази до релативно брзог испирања базе и до закисељавања новонасталога земљишта. У морфолошком погледу ово земљиште је доста неуједначеног карактера и хетерогено. Смеђе скелетоидно земљиште на дијабазу у садашњим приликама је углавном под вегетацијом шуме и траве. Иако је терен веома изломљен и стрм, у условима доброг обраста процеси ерозије су слабије изражени, осим извесних површина које се обрађују, а које се на овом терену слабије изражени. Друга

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ

заступљеност је хумусно силикатним земљиштима (позната је и под називом планинска црница). Хумусно силикатна земљишта са мање заступљеним скелетним одломцима припадају групи апсолутно шумских земљишта, јер се на њему једино може гајити шума, пошто садржи прилично скелета, који се лако односи (спира) приликом јачих падавина. Пораст траве на пропланцима доста је спречен скелтним материјалом разбацаним по површини, а шуме махом борове доста су проређене и деградиране. На генезу земљишта посебно утичу рељеф и геолошка подлога. Рељеф је претежно брдовит и веома дисециран већим бројем речица и притока. Све то чини да обилује великим бројем нагиба разног степена на којима су земљишта и дубином профила и другим особинама веома различита. Овакав рељеф чини земљиште неуједначеним и нестабилним, што је особито уочљиво на њивама и у проређеној храстовој шуми где ерозија не дозвољава да се створи дубљи слој генетички добро развијеног земљишта. Од савремених ерозивних процеса, на овом подручју заступљени су: водна ерозија, клизишта и скипари. Водна ерозија представља доминантан процес, који практично захвата велики део територије. Интензитет ерозије зависи од начина искоришћавања земљишта и степена нагиба терена.

Производна вредност земљишта изражена је у класификацији од 1-7 уз $\pm 5\%$ је следећа:

- класа од 4-6	63%
- класа 7	15%
- класа 3	13%
- класа 2	6%
- остало	3%

100%

Овако релативно ниска производња вредности земљишта је резултат смањења сточног фонда, али стање се може за релативно кратко време побољшати са повећањем сточног фонда и уз убацивање стајског ђубрива у оптималним количинама.

Потребно је напоменути да је врло важно да слој квалитетног употребљивог земљишта повећамо са садашњих 10 cm на 15-20 cm. чиме се стварају услови за плодно тло погодно за многе пољопривредне културе.

Ово се може постићи код сваке обраде где је то могуће што дубљим орањем уз употребу стајског ђубрива.

Оно што је негативно и на чему треба порадити јесте уситњеност пољопривредних газдинстава, која не пружају праву могућност за интензивну пољопривредну производњу.

Додајмо свему овоме недовољну искоришћеност обрадивог пољопривредног земљишта, јер је на сваком месту видљиво да су многе обрадиве површине зарасле са ниским жбунастим биљкама и парлогом.

1.2.1. Типови земљишта

Подручје општине Прибој се одликује различитим типовима земљишта. Доминантну улогу на овом подручју имају **скелетна земљишта – литосоли**. Везују се за

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ
ЗЕМЉИШТА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ**

активне и умртвљене шпаре долине Лима и притока. Сиромашна су хранљивим материјама и немају привредни значај.

По ободу Лима и притока заступљена су колувијална земљишта. **Колувијум** спада у дубока земљишта са мало хумуса, и користи се за производњу поврћа.

Ту су још и **хумусно-карбонатна** земљишта на којима расту церове и букове шуме.

Ранкери су земљишта која заузимају 20% територије Општине. На њима се налазе шуме, ливаде и пашњаци.

1.2.2 Пољопривредно земљиште

Од укупне површине општине Прибој, од 55.300 ha, на пољопривредно продуктивно земљиште отпада 18.427 ha или 34,95% територије.

Култура	Општина (ha)	Удео у укупној пољ.површини %	
Пољопривредна површина	18.427	100	
Оранице и баште	Укупно	4.046	22,0
	Жито	390	2,1
	Повртно биље	671	3,6
	Крмно биље	2.478	13,4
Воћњаци		1.405	7,6
Ливаде		7.064	38,3
Пашњаци		5.912	32,0
Остало		2.395	13,0

Просторни распоред територије и области у општини може се поделити у три микро зоне и то:

- **Зона у долини Кратовске реке**, село Кратово са околним селима (Брезна, Јелача, Прибојске Челице и Орашац). Ова зона представља пољопривредно подручје у коме доминира узгајање малина, производња кромпира и сточарство (овчарство и говедарство). Карактеристика ових села као и свих других села на подручју општине одражава се у старачким домаћинствима са уситљеним поседима и н заустављивом одласку са села у град и даље.

- **Зона у долини реке Поблаћнице** са насељима која се налазе са друге стране државне границе која су груписана око путног правца Прибој-Крајчиновићи (Саставци, Забрњица, Крајчиновићи, Кукуровићи, Сјеверин). У овој зони су веома добри услови за малину, шљиву, јабуку, крушку, јагодасто и бобичасто воће и овчарство.

- **Брдско-планинска зона**, припадају села разбијеног типа (Крњача, Бучје, Калуђеровићи, Стрмац) села која треба да се базирају на сточарству (овчарство и говедарство) богати пашњаци и еколошки интересантна подручја.

Основно обележје земљишног фонда је уситњеност поседа и недовољна плодност.

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ

1.3. Метеоролошки услови

1.3.1. Средње месечне температуре ваздуха °C

Општину Прибој карактерише изразит климатски геодиверзитет. На релативно малом простору се смењују жупска, умерено континентална и субалпска клима. Овако изразит климатски диверзитет је последица велике рашчлањености рељефа и регионалних ветрова.

Средња летња температура је 18,9 °C, средња зимска температура је 6 °C. Средња годишња температура у Прибоју је 9,3 °C, а на висоравнима око 7,6 °C. Негативне средње месечне температуре у долини Лима су регистроване само у јануару – 0,3 °C и фебруару – 0,7 °C.

У условима субалпске и умерено континенталне климе средње месечне негативне температуре се одражавају на дуго задржавање снега. То је релативно повољно за развој зимског туризма, нарочито на пределима изнад 1200 m надморске висине.

Ниске температуре и појаве мразева негативно се одражавају на пољопривредну производњу, па су донедавно били искључени сви облици гајења раног поврћа. Сејало се и садило крајем априла (у долини и на присојним странама), а почетком маја на висоравнима.

Станица	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	год.
Просек	-4,2	3,5	5,7	10,5	16,5	18,5	21,0	21,0	17,5	11,5	6,2	2,4	10,5

1.3.2. Падавине

Територија општине Прибој је богата падавинама. Тако је у Прибоју средња годишња количина падавина је 752 mm. На површинама и узвишењима се може очекивати да просечна годишња количина падавина буде 850 mm, односно око 900 mm.

Сезонски распоред падавина је неуједначен. Најмања количина падавина је у зимском периоду (од 140 mm до 150 mm), а највећа лети (од 200 mm до 260 mm). У вегетационом периоду падне у долинама (Прибој) око 400 mm кише, а на површинама је то око 480 mm.

1.3.3. Облачност, осунчавање

Општину Прибој и поред релативно велике количине падавина, карактерише интензивна инсолација и висок степен осунчаности, што такође погодује развоју летњег туризма. Број сунчаних дана је 60, број облачних дана је 145.

1.4. Хидрографија територије

Територију општине пресецају долине река Лим, Увац и њихове притоке. Долина Лима се пружа правцем југ-север. Долина Увца је паралелна са Полимљем. Део ове долине који припада општини Прибој је веома узак, стрмих страна и нема скоро никакву комуникацијску улогу. Рељеф општине Прибој се одликује великом рашчлањеношћу. То поспешује ерозију земљишта, појаву клизишта и одрона. Највише је рашчлањен рељеф долине Увца, где је мала густина насељености и привредна искоришћеност терена.

Према подацима са којима располажемо наше подручје са аспекта водоснабдевања не поседује довољне количине воде потребне за интензивни узгој пољопривредне културе, па овом питању у будућности је потребно посветити пуну пажњу.

1.5. Шумски потенцијали

Територија општине Прибој је реалтивно богата шумама које су неравномерно распоређене. У саставу шума 2/3 чине листопадне а 1/3 чине четинарске шуме. Гледано од нижих ка вишим зонама, у саставу листопадних шума доминирају крупна граница или сладун, цер, китњак. Мезофилније врсте су граб, буква и јавор. Од четинарских врста доминирају црни бор, бели бор, јела и смрча.

У Општини има 36.039,3 ха шумског земљишта, од чега је у државном власништву 20.188,3 ха. Запремина у државним шумама је : 3.020.903 m, од чега је 63,4% четинара и 36,3% лишћара. Најзаступљеније врсте дрвета по површини у државним шумама су: буква 43,9%, црни бор 14,2%, смрча 12,7%, храст китњак 12,2% и јела 8,3%.

1.6 Пољопривредна производња -развој

Према Просторном плану општине Прибој за период 2010-2020, година:

"Основна претпоставка успешног развоја пољопривреде у периоду од 2010. године до 2020. године је у ефикаснијем коришћењу производног потенцијала општине Прибој. Код утврђивања појединих предности терена и агроеколошких услова предлаже се праћење развоја у ратарској производњи код овса, јечма и крмног биља а у повртарству код производње кромпира и пасуља, у воћарској производњи код малине, рибизле и боровнице."

Врста производње	2010	2015	2020
Пшеница	264	348	420
Кукуруз	502	663	935
Пасуљ	57	136	170
Кромпир	2.123	4.000	5.600
Детелина	468	685	794
Луцерка	60	175	203
Ливаде	15.596	20.319	29.030
Пашњаци	1.186	2.950	5.900
Малина	1.700	1.870	2.040
Рибизла		40	50
Боровница		52	66

Принос у тонама за плански период од 2010 до 2020.г.(П.план општине Прибој)

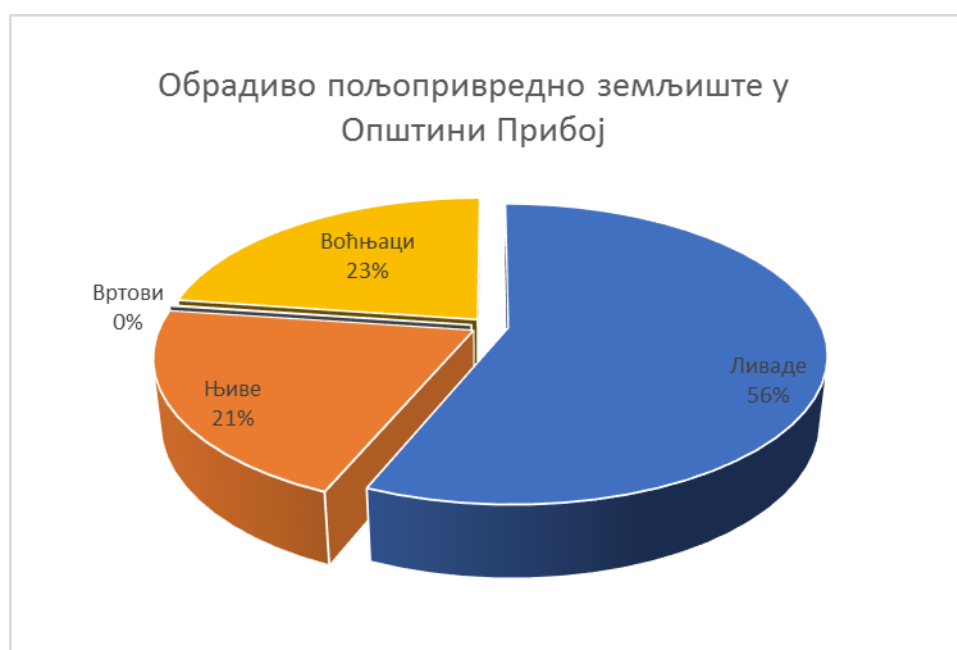
1.6. Уређење пољопривредног земљишта

Пошто се пољски путеви у већини катастарских општина налазе у веома лошем стању, неопходно је уложити знатна средства за поправљање њиховог квалитета што ће утицати на смањење трошкова у самој пољопривредној сезони .

Приоритетни путеви су одређени на основу броја регистрованих пољопривредних газдинстава и на основу праћења развијености пољопривредне производње у тим крајевима.

Основно обележје земљишног фонда је уситњеност поседа и недовољна плодност. Просечна величина поседа креће се од 3 ха до 5 ха, док је веома мали број преко 10 ха. Просечна величина парцеле је око 0,50 ха.

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ
ЗЕМЉИШТА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ**

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ
ЗЕМЉИШТА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2022. ГОДИНУ**

Комисија за израду годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине Прибој за 2022. годину, користила је податке из јавне евиденције о непокретности и за наведене податке одговара под пуном кривичном, прекршајном и материјалном одговорношћу.

Програм су сачинили следећи чланови Комисије:

Зоран Новаковић - дипл.инж.пољ.

Владимир Шушњевић - дипл.инж.шум.

Марко Јањушевић - мастер професор технике и информатике

Иван Лончар – дипл.инг. прех.технол
